

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
145/19. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2019. november 19.

A C-585/18., C-624/18. és C-625/18. sz. egyesített ügyekben hozott ítélet
A.K. kontra Krajowa Rada Sądownictwa, valamint CP és DO kontra Sąd
Najwyższy

A kérdést előterjesztő bíróságnak ellenőriznie kell a lengyel legfelsőbb bíróság új fegyelmi tanácsának függetlenségét annak meghatározása érdekében, hogy ez a fórum eljárhat-e a legfelsőbb bíróság bíráinak nyugállományba helyezésére vonatkozó jogvitákban, vagy az ilyen jogvitákat a függetlenség ezen követelményét teljesítő más bíróságnak kell-e megvizsgálnia

A 2019. november 19-én kihirdetett A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítéletében (C-585/18, C-624/18 és C-625/18) a Bíróság – gyorsított eljárás keretében és nagytanácsban eljárva – kimondta, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke által biztosított, és egy konkrét területen a 2000/78 irányelv¹ által megerősített hatékony bírói jogorvoslathoz való joggal ellentétes az, hogy az uniós jog alkalmazására vonatkozó jogviták olyan fórum kizárólagos hatáskörébe tartozhatnak, amely nem minősül független és pártatlan bíróságnak. A Bíróság szerint ennek az esete áll fenn, ha az érintett fórum létrehozását megalapozó objektív feltételek, e fórum jellemzői, valamint a tagjai kinevezésének módja jogos kétségeket ébreszthetnek a jogalanyokban e fórum külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően. Ezek a tényezők következőképpen az említett fórum függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethetnek, ami sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban kell keltenie. A kérdést előterjesztő bíróság feladata a valamennyi rendelkezésre álló releváns tényező figyelembevételével annak meghatározása, hogy a lengyel legfelsőbb bíróság új fegyelmi tanácsa kapcsán valóban ennek az esete áll-e fenn. Ilyen esetben az uniós jog elsőbbségének elve a kérdést előterjesztő bíróságot ezért arra kötelezi, hogy mellőzze az olyan nemzeti jogi rendelkezés alkalmazását, amely a legfelsőbb bíróság bíráinak nyugállományba helyezésével kapcsolatos jogviták elbírálására vonatkozó kizárólagos hatáskört ennek a fegyelmi tanácsnak tartja fenn, mégpedig annak érdekében, hogy ezeket a jogvitákat olyan bíróság vizsgálhassa meg, amely teljesíti a függetlenség és pártatlanság követelményeit, és amely az érintett területen hatáskörrel rendelkezne, ha az említett rendelkezés annak nem képezné akadályát.

A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő ügyekben (a legfelsőbb közigazgatási bíróság és a legfelsőbb bíróság) három lengyel bírása többek között arra hivatkozott, hogy a legfelsőbb bíróságról szóló, 2017. december 8-i új törvénynek megfelelően történő, idő előtti nyugállományba helyezésükkel megsértették az életkoron alapuló, a foglalkoztatás során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Jóllehet ez a törvény egy közelmúltbeli módosítás óta már nem érinti azokat a bírákat, akik az alapügyek felpereseihez hasonlóan e törvény hatálybalépésekor már szolgálati jogviszonyban álltak a legfelsőbb bíróságon, következőképpen az említett felpereseket tisztségükben tartották vagy oda visszakerültek, a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítélte meg, hogy továbbra is egy eljárási jellegű problémával szembesül. Ugyanis bár a szóban forgó jogvita típusa általában a legfelsőbb bíróságon belül újonnan létrehozott fegyelmi tanács hatáskörébe

¹ A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

tartozik, az a kérdés merült fel benne, hogy az e fórum függetlenségével kapcsolatos kétségek miatt köteles-e mellőzni a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó nemzeti szabályok alkalmazását, és adott esetben e jogvitákban érdemben dönteni.

Először is, miután a Bíróság megerősítette az Alapjogi Charta 47. cikkének, valamint az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének a jelen ügyben történő alkalmazhatóságát, emlékeztetett arra, hogy a bíróságok függetlenségére vonatkozó követelmény a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely jogok döntő jelentőségűek a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából. Ezt követően részletesen felidézte a függetlenség ezen követelményének terjedelmével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát, és többek között rámutatott arra, hogy a hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, amely a jogállamiság működését jellemzi, a bíróságok függetlenségét a törvényhozó és a végrehajtó hatalommal szemben biztosítani kell.

Másodszor a Bíróság kiemelte azokat a sajátos tényezőket, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróságnak meg kell vizsgálnia annak értékeléséhez, hogy a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa a függetlenség kellő garanciáit biztosítja-e vagy sem.

Elsőként a Bíróság rámutatott arra, hogy az a pusztán tény, hogy a fegyelmi tanács tagjait a köztársasági elnök nevezte ki, nem hozhat létre a politikai hatalommal szembeni függőségi viszonyt, és nem is kelthet kétségeket pártatlanságukat illetően, ha kinevezésüket követően az érdekelték semmilyen nyomás alá nem kerülnek és feladataik ellátása során nem kapnak utasításokat. Egyébiránt a bírák kinevezése iránti javaslattétellel megbízott nemzeti igazságszolgáltatási tanács előzetes fellépése objektíven behatárolhatja a köztársasági elnök mérlegelési mozgásterét, feltéve azonban, hogy ez a szerv maga kellően független a törvényhozó és végrehajtó hatalomtól, továbbá a köztársasági elnöktől. Ennek kapcsán a Bíróság pontosította, hogy figyelembe kell venni azokat a ténybeli és jogi körülményeket, amelyek egyszerre vonatkoznak azokra a feltételekre, amelyek mellett az új lengyel igazságszolgáltatási tanács tagjait kijelölték, és arra, ahogyan az igazságszolgáltatási tanács a bíróságok és bírák függetlensége védelmének szerepét konkrétan betölti. A Bíróság azt is kifejtette, hogy ellenőrizni kell az igazságszolgáltatási tanács javaslataival kapcsolatos bírósági felülvizsgálat terjedelmét, mivel a köztársasági elnöknek a kinevezésre vonatkozó határozatai ellen nem indítható ilyen felülvizsgálat.

Másodszorban a Bíróság a fegyelmi tanácsot közvetlenebbül jellemző más tényezőket is kiemelt. Például rámutatott arra, hogy a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény rendelkezéseinek erőteljesen vitatott elfogadásából eredő sajátos összefüggésben – amely rendelkezéseket a Bíróság 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) (C-619/18, EU:C:2019:531)² ítéletével az uniós jogba ütközőnek nyilvánított – releváns annak kiemelése, hogy a fegyelmi tanács számára kizárólagos hatáskört biztosítottak az e törvényből eredő, a legfelsőbb bíróság bíráinak nyugállományba helyezésével kapcsolatos jogviták elbírálására, hogy a fegyelmi tanács tagjai csak újonnan kinevezett bírák lehetnek, és hogy úgy tűnik, hogy a legfelsőbb bíróságon belül különösen nagymértékű autonómiával rendelkezik. Általánosságban a Bíróság több alkalommal pontosította, hogy jóllehet az egyes megvizsgált körülmények önmagukban nem vonhatják szükségszerűen kétségbe e fórum függetlenségét, együttes figyelembevételük esetében más érvényesülhet.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

² 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet ([C-619/18](#), EU:C:2019:531 és a [81/19](#). sz. sajtóközlemény).

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☐ ☎ (+32) 2 2964106